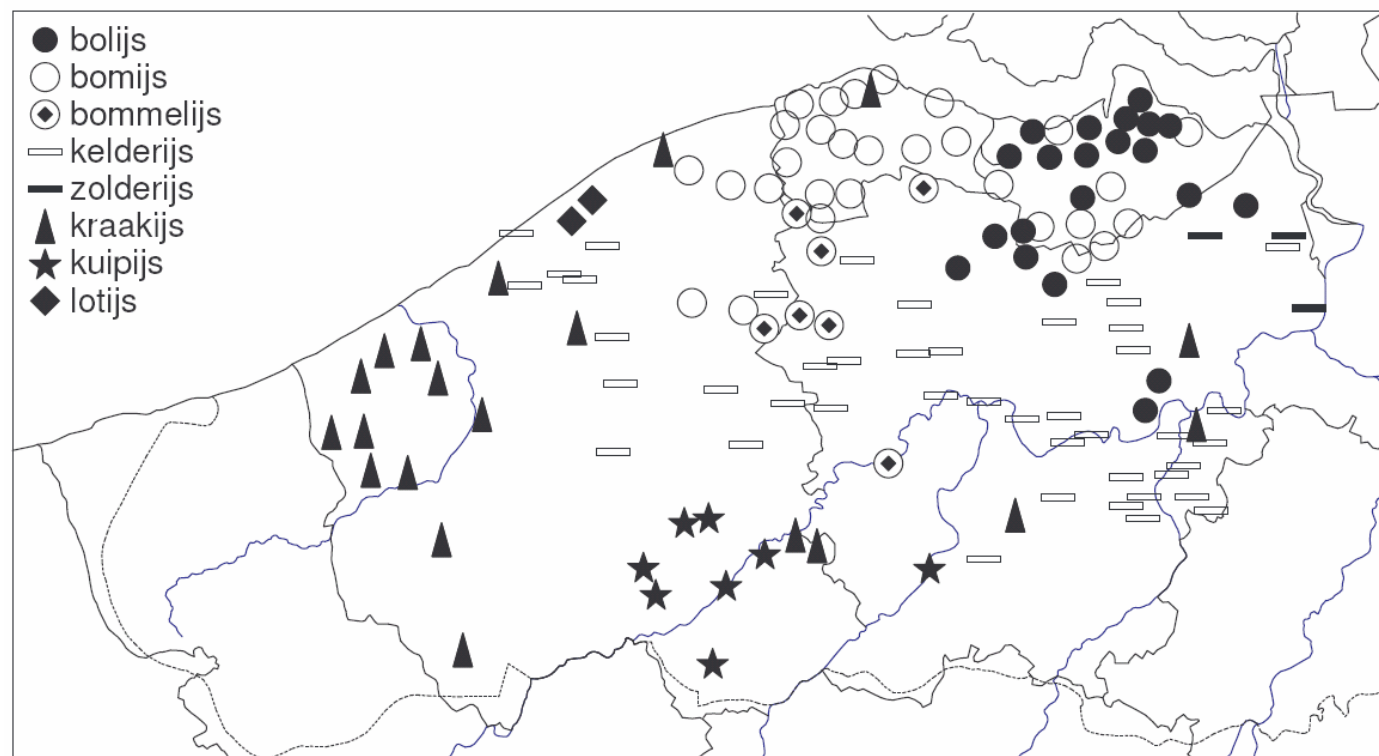

wvd - contact

Mededelingenblad van het
Woordenboek van de Vlaamse Dialecten

BOMIJS

22ste jaargang nr. 1+2, december 2008
Vakgroep Nederlandse Taalkunde, Universiteit Gent

WVD-Contact

Jaargang 22, nr. 1+2, december 2008

Redactie en Typografie:

Tineke De Pauw, Veronique De Tier, Magda Devos, Matthias Lefebvre, Hugo Ryckeboer, Liesbet Triest, Jacques Van Keymeulen, Evelien Van Renterghem, Roxane Vandenberghe

Inhoud

Van de redactie	3
Kroniek over januari-december 2008	4
met aandacht voor: Voortgang van de redactie	5
• Dialectologisch werk van studenten	7
• Samenwerking met Zeeuws-Vlaanderen	7
• Presentatie nieuwe afleveringen	7
• Jongeren interactief met dialect in het Huis van Alijn	9
• Colloquium Jong Nederlands	10
• Dialectendag van Variaties vzw in Leuven	10
• Het WVD op AVS	11
• Doctoraat Evie Coussé	11
• Streektaalconferentie in Rilland	11
• Afsluiting Woordenboek van de Limburgse Dialecten	12
• Medewerkersbijeenkomst Zeeuws-Vlaanderen	13
• Taalvariatie@technologie	14
• Wetenschapsfeest en Wetenschapsweek	15
• Voordrachten door de WVD-redactie	17
• Artikelen in de marge van het project	19
• Het WVD in de pers	21
Overzicht afleveringen WVD	23

Herkomst van de afbeeldingen :

Fotoarchief Kadok: p. 5

Matthias Lefebvre: p. 9

Variaties vzw: p. 10

Raymond Lemmens (Belang van Limburg): p. 12

Rinus Willemsen: p. 13

Bart De Nil: p. 14

Liesbet Triest: p. 18, p. 21

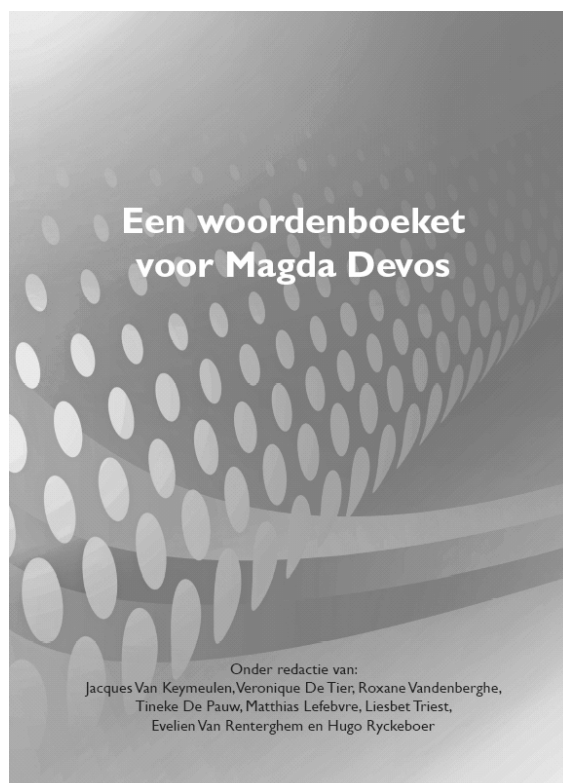
Tineke De Pauw: p. 22

Van de redactie

De redactie van het WVD wenst alle lezers te bedanken die in 2008 vragenlijsten hebben ingevuld en teruggestuurd. Wij hopen dat u ook de komende weken en in 2009 de tijd zult vinden om enkele nieuwe vragenlijsten in te vullen.

De redactie bestaat nog altijd uit zes redacteuren, waarvan er ondertussen vier deeltijds aan de slag zijn. Roxane Vandenberghe werkt sinds 1 oktober halftijds als praktijkassistent bij de vakgroep Nederlandse Taalkunde (waarvan ook het WVD deel uitmaakt). Dit betekent dat zij nog anderhalve dag per week aan het WVD werkt. Ook Evelien Van Renterghem werkt sinds kort deeltijds. Ze werkt drie dagen per week bij het WVD en spendeert de rest van haar werkdagen op het Universitair Centrum voor Talenonderwijs, waar ze Nederlands geeft aan uitwisselingsstudenten. Veronique De Tier en Tineke De Pauw werkten al deeltijds, respectievelijk voor 30% en voor 80%. Doordat vier redacteuren niet meer voltijds werken, is het mogelijk om iedereen wat langer in dienst te houden. Met het geld dat momenteel voorhanden is, kan de huidige redactie behouden blijven tot eind 2009.

We hebben het jaar 2008 feestelijk ingezet, met de presentatie van twee nieuwe afleveringen, en we wensen het ook feestelijk af te sluiten. Eind oktober is Magda Devos, promotor van het WVD, 60 jaar geworden. De redactie van het WVD vond dat deze gebeurtenis niet ongemerkt voorbij mocht gaan en besloot daarom een huldeboekje te maken. De dialectologische artikelen die u normaliter in WVD-contact vindt, werden voor de gelegenheid gebundeld in een apart boekje, getiteld: 'Een woordenboeket voor Magda Devos'. Niet alleen de zes redacteuren leverden hiervoor een bijdrage, maar ook promotor Jacques Van Keymeulen en ex-collega Hugo Ryckeboer. Wij feliciteren Magda van harte en wensen u veel leesplezier!

Bij dit nummer horen ook vier nieuwe vragenlijsten: twee over de wereld, een over arbeid en een over gemeenschapsleven. Vul de vragenlijsten indien mogelijk in samen met een goede zegsman of zegsvrouw. Het is zeker niet nodig om alle vragenlijsten tegelijk terug te sturen. Als u geen antwoortenveloppe meer heeft, kunt u de vragenlijsten ook in een gewone enveloppe ongefrankeerd terugsturen naar het volgende adres:

ANTWOORDCODE
Woordenboek van de Vlaamse Dialecten
DA-852-274-4
9000 Gent

Kroniek over januari-december 2008

De vragenlijsten die we eerder dit jaar hebben rondgestuurd, kwamen goed terug. We geven hieronder een stand van zaken voor de laatste lijsten:

WVD 174: Pluimvee (navraag) (juli 2007): 5 vragen, 175 ingevulde lijsten

WVD 175: Tuin en plantensoorten (juli 2007): 129 vragen, 182 ingevulde lijsten

WVD 176: Woning 5 (navraag) (juli 2007): 75 vragen, 194 ingevulde lijsten

WVD 177: Navraaglijst school en spel/lichaam (juli 2007): 70 vragen, 163 ingevulde lijsten

WVD 178: Handel en geldwezen 1 (dec. 2007): 130 vragen, 176 ingevulde lijsten

WVD 179: Handel en geldwezen 2 (dec. 2007): 100 vragen, 166 ingevulde lijsten

WVD 180: Navraag kinderspelen (dec. 2007): 25 vragen, 122 ingevulde lijsten

Alle medewerkers worden hartelijk bedankt voor de moeite die ze genomen hebben om deze vragenlijsten snel en grondig in te vullen. Ook niet volledig ingevulde lijsten zijn welkom. We beseffen dat niet iedereen alle vragen kan invullen, maar we vragen uiteraard liever wat te veel gegevens dan te weinig.

Voortgang van de redactie

Landbouw

Het manuscript van *Pluimvee* van Roxane Vandenberghe, Magda Devos en Veronique De Tier werd verder geredigeerd en persklaar gemaakt. Het boek werd op 29 februari aan pers en publiek gepresenteerd (zie verder).

Ook de aflevering *Kleinvee* is al goed gevorderd. Van de paragrafen ‘Schaap’ en ‘Konijn’ is de woordenboektekst al bijna volledig in lemma’s uitgeschreven en nagelezen. Van de paragraaf ‘Geit’ is het Wetenschappelijk Apparaat helemaal nagelezen en klaar om uitgeschreven te worden. Van de paragraaf ‘Varken’ wordt het Wetenschappelijk Apparaat klaargemaakt.

Roxane Vandenberghe is ondertussen ook gestart met de volgende paragraaf in de landbouwwoordenschat, namelijk de teelt en de oogst van graan-gewassen. Zij is al een heel eind gevorderd met het invoeren van de gegevens uit licentiaatsverhandelingen in verband daarmee. Zij heeft ook alle mondelinge opnames (zo’n 25) beluisterd en verwerkt, die Magda Devos eind de jaren ’70 in

Frans-Vlaanderen over de oogst van de graangewassen heeft gemaakt. Een eerste neerslag hiervan vindt u in een artikel in het bij dit WVD-Contact meegestuurde Hulde-Contact ‘Een woordenboek voor Magda Devos’. Verder heeft Roxane Vandenberghe zelf ook nog enkele bijkomende mondelinge opvragingen uitgevoerd in Frans-Vlaanderen over de teelt en de oogst van graangewassen, van hooi en van aardappelen.

Veronique De Tier voerde ook nog bijkomende gegevens in over de gareelmaker die verwerkt zullen worden in de aflevering van het tweede deel van het paard. Beide publicaties worden gepresenteerd in het najaar van 2009. De vooruitgang voor het landbouwgedeelte gaat iets minder vlug dan voorzien omdat Roxane Vandenberghe – zoals u hierboven kunt lezen – halftijds assistent is geworden bij de Vakgroep Nederlandse Taalkunde en nu nog maar 30% bij het Woordenboek tewerkgesteld is.

Algemene Woordenschat

Liesbet Triest is volop bezig met de bewerking van de enorme hoeveelheid gegevens in verband met *Het lichaam*. Het voorbije jaar werd het onderdeel over de lichaamsdelen bewerkt tot Wetenschappelijk Apparaat. Ondertussen zijn al een 400-tal lemma’s gevormd.

Het manuscript van *Verstand en gevoel* van Tineke De Pauw en Magda Devos werd verder geredigeerd en persklaar gemaakt. Het boek werd op 29 februari samen met de aflevering *Pluimvee* aan pers en publiek gepresenteerd (zie verder).

Het manuscript van de WVD-aflevering *School en kinderspelen* van Tineke De Pauw, Matthias Lefebvre en Jacques Van Keymeulen werd in januari 2008 ingeleverd bij de Universitaire Stichting voor een publicatiesubsidie. Die subsidie werd in juni 2008 toegekend. De voorbije maanden werd de tekst drukklaar gemaakt en zochten de redacteurs naar passende illustraties. Ook de relaties met het Speelgoedmuseum in Mechelen werden verder uitgebouwd. Ondertussen zijn de redacteurs bezig met het nalezen van de tweede drukproef. De presentatie van *School en kinderspelen* vindt plaats op 19 februari 2009 in de provincie Zeeland. U mag daarvoor nog een uitnodiging van ons verwachten in de loop van januari.

Matthias Lefebvre hield zich ook bezig met het invoeren van gegevens voor het onderwerp ‘voeding’ en deed enkele mondelinge opvragingen in Frans-Vlaanderen. Hij ontfermde zich het voorbije jaar ook over het onderdeel ‘ziekten’ voor de aflevering over *Het lichaam*. Een 200-tal lemma’s werden al bewerkt tot Wetenschappelijk Apparaat.

Evelien van Renterghem bereidde ook dit jaar nieuwe vragenlijsten voor. Ze testte de vragenlijsten 181 en 182 over de wereld, 183 over gemeenschap en 184 over arbeid uit in diverse gespreksgroepen en bij informanten verspreid over het hele onderzoeksgebied. De definitieve vragenlijsten vinden de informanten bij dit WVD-Contact. Wij hopen dat de lijsten opnieuw in grote aantallen worden teruggestuurd. Er werden ook al enkele nieuwe vragenlijsten opgesteld die nog moeten worden uitgetest. Daarnaast hield Evelien zich het voorbije jaar bezig met het onderdeel ‘bewegingen’ voor de aflevering over *Het lichaam*. Een 200-tal lemma’s werden al bewerkt tot Wetenschappelijk Apparaat. Zij voerde ook enkele vragen i.v.m. levensstadia in.

Dialectologisch werk van studenten

In juni 2008 studeerde Irina De Landtsheer af met een masterscriptie over *De dialectbenamingen i.v.m. de moestuin in de Denderstreek*. Frauke De Graeve schreef de masterscriptie *Sleep! Sleep! Dat en krijgde nie!* Aan de hand van de gegevens van het WVD, het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (WBD) en het Woordenboek van de Limburgse Dialecten (WLD) onderzocht zij de dialectbenamingen voor hoepel, hoepelen, bikkel, bikkelen en sleep uit! Elk van deze begrippen werd van een dialectkaart en een etymologisch artikel voorzien.

Op basis van de woordenschat in het WVD, het WBD en het WLD schreven een aantal studenten een bachelorscriptie over de geografische verspreiding en de etymologie van de dialectbenamingen voor enkele insecten in het Zuid-Nederlandse taalgebied. Audrey Allaëys maakte een vergelijkende studie van de dialectbenamingen voor de libel, de langpootmug en de hooiwagen; Machteld Claeys tekende en besprak de dialectkaarten voor de glimworm en de fruitworm, en Aurelie Lodewick verdiepte zich in de uitgebreide en moeilijke woordenschat voor de meikever. Steven Delarue tot slot maakte een bachelorscriptie waarin hij de dialectbenamingen voor de drie belangrijkste boerderijdieren (het varken, het rund en het paard) met elkaar vergeleek.

Samenwerking met Zeeuws-Vlaanderen

Jacques Van Keymeulen volgde als adviseur enkele bijeenkomsten van de Wetenschappelijke Commissie van de Zeeuwsche Vereeniging voor Dialectonderzoek. De Vereeniging heeft zoals steeds enkele vragenlijsten uitgestuurd, als bijlage bij hun kwartaalblad *Nehalennia*. Een aantal vragenlijsten is op de WVD-vragenlijsten gebaseerd.

Presentatie nieuwe afleveringen

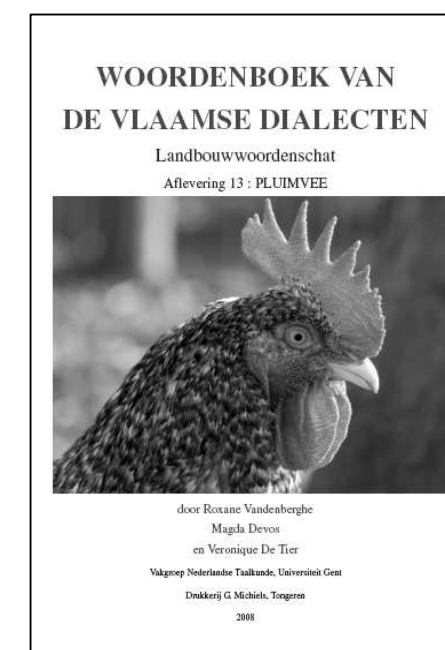
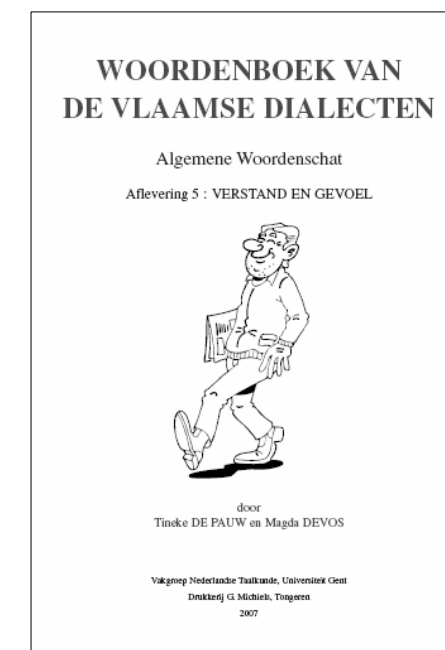
Op 29 februari was het zover, twee nieuwe afleveringen van het WVD werden in de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde in Gent voorgesteld aan het publiek: 'Pluimvee' in de reeks Landbouwwoordenschat en 'Verstand en gevoel' in de reeks Algemene Woordenschat. De eerste aflevering is van de hand van Roxane Vandenberghe, Magda Devos en Veronique De Tier en de tweede werd geschreven door Tineke De Pauw en Magda Devos. Naast de twee WVD-afleveringen werd die dag ook 'Variatie(s) op je bord. Dialect en jongerentaal voor eten en drinken' gepresenteerd. Dat boek is een uitgave van Variaties vzw en

werd geschreven door Evelien Van Renterghem, Veronique De Tier en Jacques Van Keymeulen.

De namiddag begon met de presentatie van 'Variaties op je bord' door Evelien Van Renterghem. Daarna gaf prof. Magda Devos, projectleider van het WVD, een toelichting bij de stand van zaken van het project. Zij gaf o.a. een overzicht van de reeds gepubliceerde en de nog te verwachten WVD-afleveringen.

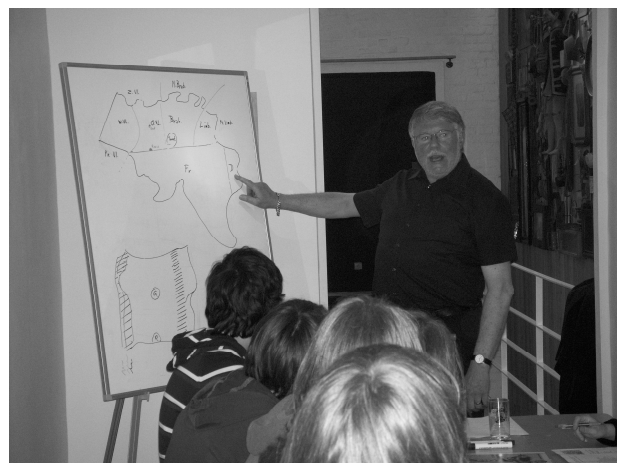
Tineke De Pauw wees vervolgens op een paar problemen die ze had ondervonden om de aflevering 'Verstand en gevoel' te schrijven. Het bleek namelijk zeer moeilijk om de woordenschat over dit onderwerp op te tekenen, omdat de begrippen abstract zijn en er veel nuanceverschillen zijn binnen de dialectwoordenschat. Zo is een *aartsdommerik* bijvoorbeeld dommer dan een gewone *dommerik*. Ook het stijlregister is vaak verschillend, vergelijk bijvoorbeeld *stomme kloot* en *kwibus*, twee dialectbenamingen voor 'dommerik'. De laatste presentatie werd verzorgd door Roxane Vandenberghe. Zij besprak enkele mooi gedocumenteerde woordkaarten uit de aflevering 'Pluimvee'.

Zoals gewoonlijk kunt u als informant ongeveer 20 % korting krijgen op deze nieuwe afleveringen. Ze kosten beide 20 euro (+ verzendingskosten), voor informanten 15 euro (+ verzendingskosten). Om een aflevering te bestellen, neemt u contact op met onze drukker. U vindt de gegevens op de laatste bladzijde van dit WVD-contact, bij het overzicht van de afleveringen. 'Variatie(s) op je bord!' kost net als de WVD-afleveringen 20 euro (+ verzendingskosten). Wie geïnteresseerd is in het boek, kan terecht bij de stafmedewerker van Variaties vzw, Veronique De Tier (variaties@huisvanalijn.be / 0478 657985).

‘Jongeren interactief met dialect’ in het Huis van Alijn

WVD-redacteur Matthias Lefebvre organiseerde op maandag 28 april een dag voor middelbare scholieren onder de titel ‘Jongeren interactief met dialect!’. Die dag kaderde in een project van het Unesco Centrum Vlaanderen. Leerlingen van het Sint-Barbaracollege in Gent en van Spes Nostra uit Heule kregen in het Huis van Alijn in Gent vier workshops voorgeschoteld die hen lieten proeven van dialect en jongerentaal. Eddy Levis, voorzitter van de Gentse Sosseteit (de Gentse dialectvereniging) gaf de workshop ‘Reinoart in ’t Gentsch’, waarin hij samen met de scholieren de *vergentste* dierenwereld van Reinaort de vos verkende. Wim

Claeys, muzikant bij de folkgroep Ambrozijn, gaf de scholieren een spoedcursus ‘Hoe overleef ik de Gentsche Fieste’.

Eddy Levis over ‘Reinoart in ’t Gentsch’

Ook drie collega’s gaven een workshop. Liesbet Triest en Tineke de Pauw spraken over ‘Biezabijzen en jutekakokeren’, waarin ze de dialectbenamingen voor kinderspelen behandelden en Evelien Van Renterghem gaf de workshop ‘Porro paffen tot je pletterstoned bent’ over jongerentaal. Het werd een geslaagde dag, die zelfs op belangstelling van de regionale radio en televisie kon rekenen!

Colloquium Jong Nederlands

Op 14 mei woonden enkele redactieleden van het WVD in Antwerpen een colloquium bij over ‘Jong Nederlands’. In een aantal zeer uiteenlopende lezingen werd verslag uitgebracht over het taalgebruik van jonge Nederlandstaligen en werd er een antwoord gezocht op vragen als: Hoe ziet het Nederlands van jongeren eruit? Welke opvallende evoluties zijn er binnen het jonge Nederlands waar te nemen? Kan over een dialectrevival worden gesproken? Hoewel het colloquium dus niet specifiek in het teken van de dialectologie stond, was het voor de aanwezige WVD-redacteuren toch een interessante en leerrijke dag.

Dialectendag van Variaties vzw in Leuven

Op zaterdag 24 mei was het WVD aanwezig op de tweede Vlaamse dialectendag, die plaatsvond in cultuurcentrum 30CC in Leuven en die tweejaarlijks georganiseerd wordt door Variaties vzw. Het thema was dit jaar ‘Bier en brouwen’. In de voormiddag kon het publiek twee lezingen bijwonen of een stadswandeling in het Leuvens volgen. Bij de lezingen was er keuze uit: ‘Leuvens bier’ door prof. Van Uytven, ‘Brouwerslatijn: de taal van de brouwer in Vlaanderen’ door prof. Johan Taeldeman en ‘Dialect en jongerentaal over eten en drinken’ door Evelien Van Renterghem. Zij stelde vlak voor de middag ook het boek ‘Variatie(s) op je bord! Dialect en jongerentaal voor eten en drinken’ voor. Daarna was het tijd voor de lunch en voor een infomarkt met standjes van de verschillende dialectverenigingen. Na de middag was er een dialectenshow met bekende en minder bekende Vlamingen, gemodereerd door de Nederlander Rick de Leeuw. Hij interviewde o.a. Frieda Van Wijck, Jan Hautekiet, Erik Wille en Kurt Defrancq. Axl Peleman zorgde voor de muzikale omlijsting. Na de dialectenshow volgde een afsluitende receptie in het stadhuis van Leuven. Burgemeester Tobbacq leidde de genodigden rond in het stadhuis.

Het WVD op AVS

Misschien hebben enkele Oost-Vlaamse informanten het WVD op 29 mei op televisie gezien? AVS Oost-Vlaamse Televisie heeft namelijk een reportagereeks gewijd aan mensen die aan de Universiteit Gent werken. Voor het WVD werd Evelien Van Renterghem een dag lang gevolgd. Zo kon de Oost-Vlaamse televisiekijker kennismaken met de werking van het WVD. Bovendien gaf het ons de kans om een oproep te lanceren voor nieuwe informanten. Wie thuis een internetverbinding heeft, kan het stukje nog eens herbekijken op de website van de universiteit (www.ugent.be). Bij de zoek-functie typ je 'AVS'.

Doctoraat Evie Coussé

Op 30 mei mocht onze vakgroep alweer een heuglijke gebeurtenis vieren. Onze collega Evie Coussé promoveerde die dag met een proefschrift over 'Motivaties voor volgordevariatie. Een diachrone studie van werkwoordwoordsvolgorde in het Nederlands'. Evie specialiseerde zich de voorbije jaren in wat we de 'rode' en de 'groene' werkwoordsvolgorde noemen. Bij de rode volgorde staat het hulpwerkwoord voorop in de werkwoordelijke eindgroep, bv. 'dat hij vandaag zal komen', terwijl bij de groene volgorde het hulpwerkwoord achterop staat, bv. 'dat hij vandaag komen zal'. Evie heeft dit fenomeen onderzocht door de geschiedenis heen van het Nederlands. Wij wensen onze collega van harte proficiat met de voltooiing van haar proefschrift!

Streektaalconferentie in Rilland

Op 6 juni werd in het Nederlandse Rilland een conferentie rond streektalen georganiseerd met als thema 'Dialect, van schoot tot school?'. De conferentie werd georganiseerd door de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (waar redacteur Veronique werkzaam is als consulent streektalen), door Erfgoed Brabant en door de Radboud Universiteit Nijmegen. Ook enkele collega's van het WVD waren present. Aan bod kwamen vragen als: hoe moeten we met onze dialecten omgaan? Welke argumenten zijn er voor en tegen dialect? Hoe gaan de scholen tegenwoordig met de lokale dialecten en streektalen om? Een van de sprekers was Kathy Rys, een voormalige redactrice van het WVD. Zij sprak over 'Dialect als tweede taal: heeft dat een toekomst?'. Jacques Van Keymeulen trad op als moderator van het voormiddagdebat. Veronique De Tier sprak er samen met Jos Swanenberg over de bestaande lesprojecten i.v.m. taalvariatie in het Nederlandse taalgebied (zie verder).

Afsluiting Woordenboek van de Limburgse Dialecten

In 1962 verstuurden prof. Weijnen en Jan van Bakel de eerste dialectvragenlijsten die de basis zouden gaan vormen voor het Woordenboek van de Limburgse Dialecten (WLD), een zusterproject van het WVD. In 1982 verscheen de eerste aflevering van de hand van prof. Weijnen en prof. Jan Goossens. Begin dit jaar zijn de laatste vier afleveringen gepubliceerd en nu staan er in totaal 39 afleveringen van het Woordenboek van de Limburgse Dialecten op de boekenplank. Op ongeveer 10.000 bladzijden is zo een belangrijk onderdeel van het culturele erfgoed van de beide provincies Limburg vastgelegd.

De feestelijke afsluiting van het Limburgse woordenboekproject vond plaats op 19 juni. De voltallige redactie mocht daarop uiteraard niet ontbreken. De locatie was niet min: de Statenzaal van het Gouvernement in Maastricht, de plaats waar ooit het Verdrag van Maastricht werd ondertekend. Het werd een gevarieerde namiddag, met speeches, lezingen en muzikale intermezzo's. Prof. Roeland van Hout sprak over de geschiedenis en de toekomst van het WLD en schrijfster Rosalie Sprooten las voor uit eigen werk, verhalen in het Limburgs. Er was ook een lezing over 'nieuw Limburgs' en de heer Kremers, oud-gouverneur van de

provincie Nederlands-Limburg sprak een feestrede uit. Tot slot werden de vier laatste afleveringen aangeboden aan de gedeputeerden van cultuur van beide provincies Limburg.

Redacteurs Ronny Keulen en Ton van den Wijngaard bij de afsluiting van het WLD

Medewerkersbijeenkomst Zeeuws-Vlaanderen

Op 2 oktober trokken Veronique De Tier, Liesbet Triest en Evelien Van Renterghem naar Oostburg in Zeeuws-Vlaanderen voor een medewerkersbijeenkomst met enkele Zeeuws-Vlaamse informanten. De bijeenkomst werd

georganiseerd door Rinus Willemsen, onze contactpersoon voor die streek. Na een kopje koffie met de traditionele bolus, gaf Veronique wat uitleg over de stand van zaken bij het WVD. Daarna bespraken Liesbet en Evelien enkele kaarten in verband met voeding. De dialectbenamingen voor ‘bloedworst’, ‘hoofdkaas’, ‘peperkoek’, ‘snoepen’ en ‘peul’ lokten heel wat reacties los.

Na de presentatie gingen de Zeeuwse informanten zelf aan de slag met twee vragenlijsten, een over groenten en een over groeten. De namiddag werd afgerond met een bloemetje en een woord van dank bij het afscheid van een trouwe medewerkster, mevrouw J. Klaaijzen-Hoste uit Nieuwvliet.

Zeeuws-Vlaamse medewerkersbijeenkomst in Oostburg

Taalvariatie@technologie

Op zaterdag 4 oktober organiseerde het Erfgoedhuis Oosterzele i.s.m. Variaties vzw een studienamiddag over taalvariatie en technologie. Een aantal leden van het WVD woonden dit evenement bij. Jacques Van Keymeulen gaf er de lezing

‘Volkslinguïstiek en het HERCULES-project van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten’. Hij sprak over de digitalisering van het WVD, iets waar we al geruime tijd mee bezig zijn en wat in de toekomst nog verder uitgewerkt zal worden. Er waren die namiddag ook lezingen over chattaal, over spellingcontrole en digitale dialectwoordenboeken en over talig erfgoed op het web.

Jacques van Keymeulen

Marcel Pieters (WVD-informant en auteur van het Lokers Woordenboek), Erik Wille (dialect-genootschap Zuidwest- Meetjesland) en Johan Taeldeman

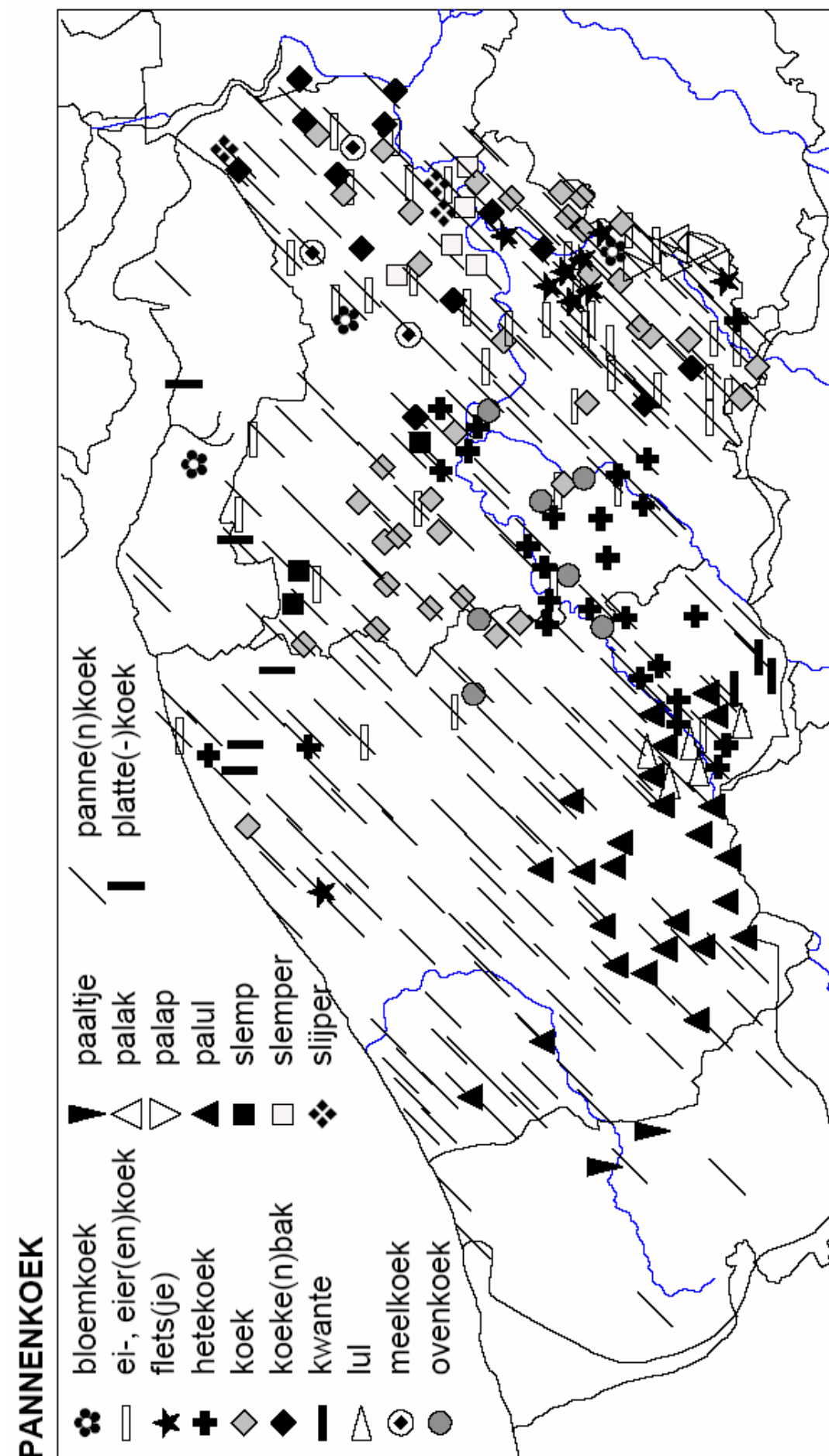
Wetenschapsfeest en Wetenschapsweek

Naar tweejaarlijkse traditie nam het WVD in oktober deel aan het Wetenschapsfeest en aan de Wetenschapsweek. Het Wetenschapsfeest werd dit

jaar georganiseerd in de Nekkerhal in Mechelen. Drie dagen lang konden de bezoekers er kennismaken met ons woordenboekproject. We presenteerden een aantal mooie verspreidingskaarten over kinderspelen, zoals knikkeren, bikkelen, de schommel, de glijbaan, en gaven er toelichting bij. Na het Wetenschapsfeest volgde de Wetenschapsweek. Ook die stond in het teken van kinderspelen. We organiseerden zes sessies waarbij leerlingen uit het middelbaar onderwijs eerst uitleg kregen over dialect in het algemeen en daarna over enkele begrippen in verband met kinderspelen. Tot slot mochten ze zelf aan de slag gaan met ons karteerprogramma. In groepjes van twee of drie tekenden ze zelf een woordkaart voor de begrippen 'knikker', 'glijbaan', 'wip', 'bikkelen', 'hoepelen' en 'schommelpaard'.

De stand van het WVD op het Wetenschapsfeest

Voordrachten door de WVD-redactie

Magda Devos gaf op 28 januari de lezing ‘Genese en ontwikkeling van het Vlaamse dialectlandschap’ voor Markant Merendree. Diezelfde lezing gaf ze ook op 8 april voor de Faculty Club Universiteit Gent. Op 13 juni ging Magda spreken in Oostende voor de Uitgebreide Wetenschappelijke Commissie van het Vlaams Instituut voor de Zee. Ze gaf er de voordracht ‘De historische verklaring van zeewoorden’. Op 2 september was ze nogmaals te gast in Oostende, met een lezing over ‘Het dialect van Oostende en omgeving in zijn historisch en taalgeografische context’ voor de culturele kring Obekin (Mariakerke). Op 8 oktober ten slotte sprak ze in Destelbergen voor de culturele kring Probus Gent-Zuid over ‘De regenboog van de Vlaamse Dialecten’.

Jacques Van Keymeulen sprak op 8 februari voor het Willemsfonds in Ganshoren over ‘Een schets van het Brabantse dialectgebied’. Op 6 juni trad hij op de 3de Internationale Streektaalconferentie in Rilland op als moderator van de discussie omtrent streektaal op school. Tijdens de studienamiddag Taalvariatie@technologie op 4 oktober sprak hij in Oosterzele over ‘Volkslinguïstiek en het Hercules-Project van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten’.

Hugo Ruyckeboer sprak over ‘De herkomst, betekenis en verspreiding van onze familienamen’ op 3 maart 2008 voor Neos Londerzeel, op 4 september voor Neos Eine, op 18 september voor Neos Antwerpen en op 24 november voor Neos Oostkamp. Hij sprak over het West-Vlaams voor KVLV - gewest Veurne in Izenberge op 2 september en voor KVLV - gewest Diksmuide in Diksmuide op 11 september, voor Neos Ardoie op 30 oktober en voor Universiteit Derde Leeftijd in Brugge op 17 november. Hij gaf een causerie over het Vlaams van de Westhoek voor het Dialectgenootschap Bachten de Kupe in Alveringem op 2 juni 2008. Hij sprak over het dialect van Adegem in het dialectlandschap voor Neos Adegem op 21 oktober. Hij sprak ten slotte in Hondshoote (Frans-Vlaanderen) op 28 september naar aanleiding van de prijsuitreiking van een grensoverschrijdende rally voor jongeren over ‘La frontière comme point culminant de la proximité’, waar hij het ondermeer had over het grensoverschrijdende Vlaams.

Veronique De Tier gaf op 19 mei op de dialectendag van het Bernarduscollege in Oudenaarde een lezing over de Vlaamse dialecten aan leerlingen van het laatste jaar. Op 6 juni verzorgde zij op de streektaalconferentie in Rilland een lezing samen met Jos Swanenberg en Roeland van Hout over de scholenaanpak in

Nederland met als titel ‘Van Krummels tot Prenteproat’, namen van bestaande lespakketten over dialecten. In deze lezing werd een overzicht gegeven van bestaande lespakketten over het dialect in het Nederlandse taalgebied. Deze lezing zal worden gepubliceerd in de derde streektaal-conferentiebundel *Dialect van school tot school* begin 2009. In het najaar gaf ze enkele lezingen over de Wase dialecten, o.a. in Beveren (30 september) en in Sint-Niklaas (3 december). Ze was ten slotte ook te gast in Wetteren (7 november).

Tineke De Pauw gaf op 29 februari een lezing bij de presentatie van de WVD-aflevering *Verstand en gevoel*. Samen met Liesbet Triest gaf ze op 28 april een workshop over dialectbenamingen voor kinderspelen in het Huis van Alijn te Gent. Liesbet was op 23 mei ook te gast op de dialectquiz van het Davidsfonds in Haaltert, waar ze uitleg gaf bij enkele dialectwoorden uit de quiz. Tineke en Liesbet bespraken tijdens de wetenschapsweek in oktober 2008 enkele dialectkaarten in verband met kinderspelen.

Roxane Vandenberghe stelde op 29 februari de aflevering *Pluimvee* voor aan pers en publiek.

Matthias Lefebvre organiseerde op maandag 28 april een dag voor middelbare scholieren onder de titel ‘Jongeren interactief met dialect!’. Die dag kaderde in een project van Unesco Centrum Vlaanderen (zie boven). Tijdens de wetenschapsweek in oktober 2008 gaf Matthias de presentatie ‘Gebekt in dialect’, een algemene inleiding over dialect. Op 18 november gaf hij voor Habbekrats vzw uit Wetteren een interactieve workshop over dialect.

Evelien Van Renterghem stelde op 29 februari het boek *Variatie(s) op je bord!* voor aan pers en publiek. Op 28 april gaf ze een interactieve workshop over jongerentaal in het Huis van Alijn. Een maand later, op de tweede Vlaamse Dialectendag stelde Evelien het boek *Variatie(s) op je bord!* voor aan leden van Variaties vzw en aan andere dialectliefhebbers. Ze gaf die dag ook twee keer de workshop ‘Porro paffen tot je pletterstoned bent’ over jongerentaal. Tot slot gaf Evelien ook twee lezingen in het kader van de Week van de Smaak. Op 19 november sprak ze in Oostende en de dag erna in Schepdaal.

Artikelen in de marge van het project

Magda Devos schreef met J. Vandeveire het boek *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Deel II: Het Houtland. Band 4: Ursel*. Maldegem. In Barbiers, Sjef, Margreet van der Ham, Olaf Koeneman & Marika Lekakou (eds.). *Microvariations in syntactic doubling* verscheen het artikel ‘On geographical adequacy, or: how many types of subject doubling in Dutch’ (Bingley: Emerald. p. 249-274), van Magda en collega Gunther De Vogelaer.

Jacques Van Keymeulen schreef een recensie over het boek *Het einde van de standaardtaal* van Joop van der Horst in *Leeswolf* 7 (2008), blz. 548-549. In: *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, blz. 116-119 verscheen het artikel ‘Metten is Weten? Naar een kwaliteitsvolle financiering van het hoger onderwijs’ van Beyen, Marnix, Jürgen Jaspers, Jesse Mortelmans, Jacques Van Keymeulen, Frank Willaert en Dietlinde Willockx. Voor *De Morgen* van 16 januari schreef Jacques het artikel ‘Engels in het hoger onderwijs, maar liefst zonder enennes’.

Van Hugo Ruyckeboer verscheen in het voorjaar van 2008 ‘Le néerlandais comme dénominateur commun entre Flandre belge et Flandre française’, in Puren Laurent, Babault Sophie (eds.). : *L'éducation au-delà des frontières*, L'Harmattan, Collection Espaces Discursif, 2007, p. 297-324. Hij verzorgde een boekbespreking van Johan Winkler en Jan Nijen Twilhaar, *Achternamen in Nederland en Vlaanderen. Oorsprong, geschiedenis en betekenis*. Sdu Uitgevers, Den Haag, 2006, in: *Over Taal. Tijdschrift over taal, tekst en communicatie* Jaargang 47, nr 1 januari-februari 2008, p. 24-25. In datzelfde nummer van *Over Taal* verscheen ook ‘In (Frans-)Vlaanderen Vlaams!? Beschouwingen bij een onderwijspolitiek in Frans-Vlaanderen’ (p. 17-19). Hij verzorgde ook de rubriek *Westhoekse woorden doorgelicht* in de *Diealektgazette van Bacht'n de Kupe*.

Veronique De Tier schreef ‘Over boekweitwinde, rozewied en andere namen van akkeronkruiden in Zeeuws-Vlaanderen’ in: *Nehalennia*, afl. 159, voorjaar 2008, pp. 19-24. Het Zeeuws-Vlaams kwam uiteraard ook aan bod in de artikelen die ze als streektaalconsulent van Zeeland schreef in het tijdschrift *Zeeland*: ‘Uit de school geklapt: woorden in de Zeeuwse Klapbank’ in: *Zeeland*, jaargang 17 (2008), nr. 1 pp. 11-17 en samen met Hans Van de Velde, Jos Swanenberg, Ton van de Wijngaard en Martine Schriers: ‘Oe praet jie? Zeeuwen, Brabanders en Limburgers over hun eigen dialecten’ in: *Zeeland*, jaargang 17 (2008), nr. 2 pp. 52-61.

Roxane Vandenberghe schreef in 2008 enkele artikeltjes voor de *Diealektgazette van Bacht'n de Kuupe*: 1. “Van zwiens, ôêns, oans, rats en buks. Over de meervoudsvorming op –s in het dialect van Bachten de Kuupe.”, 2. “*Me komm ollemale e dachsje oeder*. Over het gebruik van *komen* i.p.v. *worden* als koppelwerkwoord in het dialect van Bachten de Kupe.” en 3. “Over *marbels, katsje-duuk* en *jutekako*’s. Enkele populaire kinderspelen van vroeger etymologisch verklaard”. Verder schreef ze een recensie over het tijdschrift *Brabants – Kwartaaluitgave over Brabantse taal, literatuur, muziek, dialect- en naamkunde*, in het tijdschrift *Taal en tongval* 59, nr. 2 (2007), blz. 204-206.

Matthias Lefebvre interviewde Jella Di Perna voor het artikel “Taalbeleid op school: Kleine keuzes maken een groot verschil”. Het interview verscheen in het tijdschrift *Over taal* jg. 47, nr. 1 (2008), blz. 14-16. Voor het laatste nummer van 2008 interviewde hij ook Francis Ascoop voor het artikel “SMART: HUB-studenten engageren zich voor Brusselse scholieren”, blz. 126-128.

Liesbet Triest interviewde voor datzelfde tijdschrift haar collega’s Tineke De Pauw en Roxane Vandenberghe over ‘Pluimen en gevoelens in de Vlaamse Dialecten’. Het artikel verscheen in *Over Taal* jg. 47, nr. 2 (2008), blz. 31-33.

Evelien van Renterghem, Veronique De Tier en Jacques Van Keymeulen zijn redacteur van het boek *Variatie(s) op je bord! Dialect en jongerentaal voor eten en drinken*. Daarin schreven ze samen *Bast, zult, trip, sneukelen en feest. Dialectbenamingen voor peul, hoofdkaas/kop, bloedworst, snoepen en peperkoek*; Evelien Van Renterghem schreef ook het artikel over jongerentaal: *Porro paffen tot je pletterstoned bent. Jongerentaal voor eten, drinken, roken en drugs*.

En natuurlijk zijn er ook de twee WVD-afleveringen: Tineke De Pauw en Magda Devos redigeerden de aflevering *Verstand en gevoel*; Roxane Vandenberghe, Magda Devos en Veronique De Tier de landbouwaflevering *Pluimvee*.

Een woordenboek voor Magda Devos, het Hulde-Contact voor Magda Devos, ten slotte bevat de volgende artikelen: 1. “Het digitale woordenboek van de Nederlandse Dialecten” (Jacques Van Keymeulen), 2. “Van *pekng* tot *dasjchn*. De waarachtige historie van de oogst der graangewassen in Frans-Vlaanderen, zoals opgetekend door Magda Devos in het voorjaar van 1979” (Roxane Vandenberghe en Veronique De Tier), 3. “’t Volgt den tijd van ’t jaar. Kekels aan ’t dak, lommen in ’t ijs, brimmel over ’t gras en bommelijs op ’t veld” (Tineke De Pauw en Matthias Lefebvre), 4. “Rond de koffietafel van het WVD: over *grul* met

palullen en je kunt er Klemskerke door zien” (Liesbet Triest en Evelien Van Renterghem) en 5. “De vos in het WVD. Een ludieke groet aan een jarige oud-collega” (Hugo Ryckeboer).

Het WVD in de pers

Jacques Van Keymeulen gaf op 16 januari voor het Radio2-programma *Memo* een etymologische verklaring van het woord *kraambed*.

Op 29 februari, de dag dat de twee nieuwe WVD-afleveringen en het boek van Variaties werden voorgesteld, kwamen heel wat WVD-redacteuren in de pers. Jacques Van Keymeulen en Evelien Van Renterghem gaven een interview over *Variaties op je bord* voor het Radio2-programma *Middagpost*; Roxane Vandenberghe werd geïnterviewd door Tomas De Soete van Studio Brussel over de aflevering *Pluimvee* en Tineke De Pauw sprak in het Radio1-programma *De Ochtend* over de aflevering *Verstand en gevoel*. Ook de dagen erop was er nog veel persbelangstelling. Op 3 maart wijdde AVS Oost-Vlaamse Televisie in het nieuws een reportage aan het boek *Variaties op je bord* en Evelien Van Renterghem was op 4 maart live te gast in het Radio1-programma *Mezzo*. Er verschenen ook artikelen over het Variaties-boek in Het Laatste Nieuws, De Standaard Magazine en Passepartout.

Jacques Van Keymeulen en Evelien Van Renterghem in Passepartout.

Op 5 maart gaf Matthias Lefebvre voor het Radio1-programma *Feyten of Fillet* een etymologische verklaring van de zegswijze *zijn peren (af)zien*.

Het Unesco-project ‘Jongeren interactief met dialect’ kwam op 28 april uitvoerig aan bod in de pers. Organisator Matthias Lefebvre werd geïnterviewd voor *Middagpost* op Radio2 Oost-Vlaanderen en *Avondpost* op Radio2 West-Vlaanderen. Ook de televisie kwam langs: AVS Oost-Vlaamse Televisie en *Jam*, het jongerenjournaal van VT4, maakten een nieuwsreportage over het project.

Redacteur Matthias Lefebvre staat een reporter van Radio 2 te woord.

Op 29 mei werd op AVS een reportage uitgezonden over Evelien Van Renterghem en haar werk aan het WVD. Die reportage kaderde in een reeks over mensen die aan de Universiteit Gent werken (zie ook boven).

De Morgen publiceerde op 26 juni een interview met Jacques Van Keymeulen getiteld ‘Ook de Limburgers hebben nu een woordenboek’, over de voltooiing van het WLD.

Overzicht afleveringen WVD

Inleiding met klankpatroon van de Vlaamse Dialecten (138 blz.) 11 euro

Deel I : Landbouwwoordenschat

▪ Akkerland en weiland (240 blz.)	16 euro
▪ Behuizing (227 blz.)	16 euro
▪ Het erf (204 blz.)	16 euro
▪ Ploegen (174 blz.)	16 euro
▪ Rund 1 (256 blz.)	21 euro
▪ Spitten, eggen, rollen (132 blz.)	16 euro
▪ Bemesting (110 blz.)	16 euro
▪ Waterhuishouding (260 blz.)	16 euro
▪ Rund 2 (435 blz.)	30 euro
▪ Paard 1 (426 blz.)	30 euro
▪ Pluimvee (191 blz.)	20 euro

Alles van deel I samen : **180 euro**

Deel II : Niet-agrarische vaktalen

▪ De mandenmaker (99 blz.)	8 euro
▪ De strodekker (40 blz.)	4 euro
▪ Handspinner en touwslager (59 blz.)	5 euro
▪ De kuiper en de hoepelmaker (135 blz.)	12 euro
▪ De molenaar (476 blz.)	40 euro
▪ De timmerman en de meubelmaker 1 (376 blz.)	30 euro

De 6 afleveringen van deel II samen : **90 euro**

▪ De zeevisser (815 blz.) 37,18 euro
(voorlopig te bestellen bij het WVD, Blandijnberg 2, 9000 Gent, 09 – 264 40 79)

Deel III : Algemene woordenschat

▪ Vogels (277 blz.)	20 euro
▪ Land- en Waterfauna (313 blz.)	22 euro
▪ Flora (672 blz.)	40 euro
▪ Karakter (544 blz.)	35 euro
▪ Verstand en Gevoel (232 blz.)	20 euro

Alles van deel III samen : **120 euro**

Alles van deel I,II en III samen (behalve de zeevisser): **360 euro**

Bij elk boek hoort ook een Wetenschappelijk Apparaat, dat afzonderlijk gepubliceerd wordt.

Medewerkers krijgen korting. Meer inlichtingen en prijzen : 09-264 40 79.

De boeken zijn te bestellen bij drukkerij G. Michiels, Rietmusweg 96, 3700 Tongeren, tel. 012-23 13 25.

E-mailadressen van het WVD:

Projectleiding:

Magda.Devos@UGent.be

Jacques.VanKeymeulen@UGent.be

Redactie:

Tineke.DePauw@UGent.be

Veronique.DeTier@UGent.be

Matthias.Lefebvre@UGent.be

Hugo.Ryckeboer@pandora.be

Liesbet.Triest@UGent.be

Roxane.Vandenberghe@UGent.be

Evelien.VanRenterghem@UGent.be